

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

Панченко Г.С., к.е.н., доцент кафедри стратегічного управління економічним розвитком Донецького національного технічного університету

АНОТАЦІЯ. У статті досліджено формування методології бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів та проблеми розвитку у сучасних умовах ринкових відносин в Україні.

КЛЮЧОВІ СЛОВА. Бухгалтерський облік, інформаційне забезпечення, міжнародні стандарти, фінансова звітність.

АННОТАЦИЯ. В статье исследовано формирование методологии бухгалтерского учета в соответствии с международными стандартами и проблемы развития в современных условиях рыночных отношений в Украине.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА. Бухгалтерский учет, информационное обеспечение, международные стандарты, финансовая отчетность.

В сучасних умовах розвитку ринкової економіки та подолання наслідків кризових явищ в економіці особливого значення набувають дослідження питань пошуку ефективних механізмів розвитку національної економіки та відповідно національної системи бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік виступає ключовою складовою, яка може уповільнити розвиток економіки. Підтвердженням є висловлювання загальної думки європейських країн про те, що країнам з сучасною ринковою економікою, необхідно в короткі строки забезпечити наявність бухгалтерів, які здатні приймати рішення на підставі глибокого розуміння основних економічних принципів та використовувати передові інформаційні технології обліку.

Прагнення України до інтеграції у світове господарство та пов'язані з ним проблеми формування економіки відкритого типу вимагають створення системи інформаційного забезпечення, потрібного для контролю діяльністю підприємства, прийняття управлінських рішень та складання фінансової звітності на основі принципово нової системи бухгалтерської обліку.

Головним чинником методології організації бухгалтерського обліку і складання звітності повинно бути відображення економічного та фінансового стану підприємства, що особливо важливо в сучасних умовах ринкових відносин. Перехід України на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку потребує відповідних змін у діючій системі бухгалтерського обліку [1].

Вагомий внесок у дослідження теоретичних аспектів бухгалтерського обліку та удосконалення його методології зробили видатні вітчизняні та зарубіжні вчені М.Т. Білуха, О.С. Бородкін, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, М.В. Жук, В.Ф.Палій, Д.О. Панков, Я.В. Соколов, М.Ф. Огійчук та ін. Однак сучасні тенденції розвитку бухгалтерського обліку потребують нових наукових розробок та досліджень щодо удосконалення форм його організації на основі інформаційних технологій обробки облікової інформації.

Створення нової організаційної структури бухгалтерського обліку потребує інформаційної допомоги. Організація цієї допомоги вимагає наукового підходу, який повинен визначити суттєві напрями та шляхи змін структури бухгалтерського обліку відповідно до змін класу власників і користувачів інформацією.

На сучасному етапі вже визначилось коло користувачів бухгалтерської інформації. але не досить чітко визначилися пріоритети, значущість та обсяг бухгалтерської інформації, яка має бути надана тому чи іншому користувачеві. У ринкових умовах діє велика кількість зовнішніх користувачів, яким потрібна відповідна і точна інформація про підприємство

та його фінансовий стан. Накопичення інформації про всі аспекти діяльності підприємства здійснюється у бухгалтерському обліку.

Соціальна роль бухгалтерського обліку полягає в складанні фінансової для забезпечення потреб передусім зовнішніх користувачів і реалізується через державне регулювання. В Україні закони, що регулюють ведення і організацію бухгалтерського обліку мають жорстко детермінований характер. Підприємства, під час ведення бухгалтерського обліку повинні дотримуватися чинного законодавства. Правила, методи і бухгалтерські процедури при цьому деталізуються і регламентуються.

Правові засади регулювання бухгалтерського обліку і складання звітності визначені законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2]. Державне регулювання бухгалтерського обліку спрямоване на створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів.

Найбільші повноваження у сфері регулювання обліку належать Міністерству фінансів України. До його повноважень слід віднести розроблення методології бухгалтерського обліку, яка насамперед втілює визначення принципів ведення бухгалтерського обліку та принципів складання фінансової звітності. Міністерство фінансів реалізує покладену на нього функцію щодо регулювання бухгалтерського обліку через механізм регулювання процесом розроблення та затвердження національних стандартів бухгалтерського обліку.

Упровадження національних положень бухгалтерського обліку дало змогу привести національну систему бухгалтерського обліку і звітності у відповідність до реалій ринкової економіки та міжнародних стандартів.

Удосконалення організації обліково-операційного процесу - один із напрямів керування бухгалтерським обліком. Найкращих результатів досягають там, де розробляють та впроваджують нові форми носіїв облікової інформації, раціональні схеми обороту документів, поліпшують порядок

проведення інвентаризації, добирають оптимальніші технології для розв'язання облікових завдань. Система МСБО покликана забезпечувати накопичення, підтримку в актуальному стані і багатоцільове комплексне використання даних, які містять бухгалтерську і статистичну інформацію про фінансово-економічний стан будь-яких установ.

Формування нової системи обліку передбачає структурування економічної інформації (зокрема, бухгалтерської) за напрямками та призначенням. Ідеться про розмежування бухгалтерського, фінансового та податкового видів обліку. Прийняття Податкового кодексу призвело до виникнення ідеї щодо зближення бухгалтерського фінансового обліку з податковим, а підтвердження цьому став наказ № 372 від 18.03.2011 р. Міністерства фінансів України про зміни до семи стандартів бухгалтерського обліку [3].

Сутність змін полягає в тому, що у бухгалтерському обліку дозволяється відображати деякі показники, розраховані за правилами податкового обліку:

- загальнопромислові витрати;
- «ремонтні» витрати;
- суми переоцінки об'єктів основних засобів.

Слід відмітити, що ці норми вводяться як альтернативні, тобто підприємства можуть, але не зобов'язані їх застосовувати.

Чітко визначені принципи обліку всіх операцій стають основою для формування стабільного фінансового обліку. І будь-які зміни в оподаткуванні не повинні впливати на нього, вони впливатимуть лише на базу оподаткування та вибір показників (рядків) у декларації. Зрештою в Україні існує багато видів податків, кожен із яких має свою базу для нарахування та входить до складу витрат. Один із них - податок на прибуток. База його обчислення надзвичайно складна. Тому актуальними є пропозиції щодо її спрощення, а не вимоги узгодити норми бухгалтерського та податкового обліку. Ці види обліку мають різне спрямування: мета першого - накопичення достовірної інформації про фінансовий стан установи, другий

становить інструмент для визначення бази оподаткування.

Виходячи із зазначеного, слід відмітити, що реформування бухгалтерського обліку здійснюється державою, яка повинна забезпечити умови для розвитку ринкової економіки на макроекономічному рівні; новим класом власників, який прагне створення для себе необхідних мікрорівні для ефективного здійснення підприємницької діяльності; науковими та практичними працівниками в галузі бухгалтерського обліку, які узагальнюють прогресивні розробки вітчизняної та зарубіжної практики, в розробляють на цій основі нові прогресивні методи бухгалтерського обліку і втілюють їх у виробництво.

Недостатня теоретична обґрунтованість цих питань, а також гостра потреба в їх найшвидшому практичному вирішенні визначають напрями досліджень щодо удосконалення бухгалтерського обліку в сучасних умовах ринкових відносин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Яструбський М.Я. Розвиток обліку в Україні в контексті міжнародних інтеграційних процесів/ М. Я. Яструбський // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : [збірник наукових праць] / відповідальний редактор О. Є. Кузьмін. - Львів : Видавництво Львівська політехніка, 2012. - С. 269-274. - (Вісник / Національний університет "Львівська політехніка"; № 721).
2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: від 16.07.1999р. № 996-XIV / Закон України // <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
3. Податковий кодекс України: від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // <http://www.zakon.rada.gov.ua>.